

Գ/հն 10 դահեկան

ԱԶԳԱՅԻՆ

Անկեղծ առաջարկութիւն մը
առ Սրբազան Հայրին

... Խմբագիր ,
Ասկէ երեք տարիի չափ յառաջ
այսինքն 1869 սեպտ. 29 թուականաւ
Մանգումէի տեղ հրատարակուած Ա-
րարատ լրագրոյն մէջ (նոյն միջոցին
Մանգումէն դադարեալ էր) կաթողի-
կոսական հետեւեալ խնդրոյն նկատմամբ
մասնաւոր յօդուածով մը գուշակե-
րէնք թէ «մինչեւ որ սոյն խնդրին ըստ
իրաւանցի և բաղձանաց ընդհանուր աղ-
գեն չկարգադրուի , տարին տասներ-
կու ամիս՝ սոյն մասին գ. Ժողովին
ազգին մէջէն չը պիտի վերնայ և բնա-
կանաբար չը պիտի կրնայ վերնալ , քա-
նի որ նախ՝ ընդհանուր ազգին կաթո-
ղիկոսը մէկէն ի զատ կաթողիկոս չը-
կրնար լինել ըսելով՝ իրաւամբ պիտի
բողոքէ յարաժամ , և ազգն ալ անկա-
նոն ժամանակներու մէջ տեղի ունե-
ցած իրաւանց յափշտակութեան գեւե-
ռա չկրնարով հանդուրժել՝ կաթողիկոս
անուամբ մէկէն աւելին պիտի մերժէ
և յայտմասին անդորրութիւն չպիտի
գտնէ , և տէրութիւնն ալ չպիտի կր-
նայ վերջ մնալ գլխացւէ (կը տեսնենք)
կը տեսնենք , կը տեսնենք)» :

Նոյն յօդուածոյն հրատարակումէն
մինչեւ յարդ. երեք տարի անցաւ , և
տակաւին այս խնդիրը չլուծուեցաւ ,
սոյն մասին ազգին մէջէն գ. Ժողովին
չլինցաւ և ճիշդ մեր գուշակութիւնն
ալ եկաւ ելաւ :

Սոյն սրտամաշ խնդրոյն նմատմամբ
առանց երկարորէն խօսելու հարկ մը
տեսնելու (վասն զի մինչեւ յարդ. բա-
ւակաւնէն ալ աւելի խօսուեցաւ , գըր-
ուեցաւ և ճառուեցաւ , որ մինչև իսկ
իրաքանչիւր ուրուք յանչափս ձանձ-
րոյդ բերաւ) ապագային մէջ սոյն մա-
սին ի սպառ տեղի ունենալիք բոլոր
յուզմանց , գ. Ժողովեանց և չարեաց
առջեւ առնոյ համար՝ անկեղծաբար
կառաջարկենք որ՝ անկարգութեանց
բարձման ժամանակն ալ հասած հա-
մարելով՝ Սոյն և Աղթամարայ անկա-
նոն կաթողիկոսութիւնը կանոնաւոր
պատրիարքութեանց վերածին , որպէս
երեսագէտայ կանոնաւոր Պատրիար-
քութիւնը , և սա ի յիշատակ հարբա-
տութեանց մեծի և վարդապետ Հայաստա-
նի , Եմիածնայ կաթողիկոսութիւնն ի
Ս. Լուսաւորէ հաստատեալ և ըստ այ-
նում մինչև յարդ. նորա Աթոռակալը
յաջորդաբար ընդհանուր ազգին կա-
թողիկոսութեան անուանեալ համարելով
միշտ , ինչպէս որ են :

Սոյն առաջարկութեան ընդհանուր
ժողովոյ միջոցաւ որոշմանն ու գործա-
դրութեանը մասին՝ նախ Ս. Հայրիկին
շանադիր և օգնական գտնուելուն
կանխարկենք մենք և մեզի հետ շա-
տեր , եթէ նորին սրբազնութիւնը կու-
ղէ լինալով զԱզգն անսպառ յուզմանց ,
գ. Ժողովեանց և չարեաց մէջ գլորելէ ,
և թէ կուղէ ազգին իրաւանց և շա-
հուց պաշտպան հանդիսանալով՝ սորա
կատարմամբ մատուցանել առ ազգն
մեծ ծառայութիւն մը , որով և իւր
ճշմարիտ ազդասիրութեանը նոր և ան-
ժըխտելի ազդանոց մը տալ , ապա թէ
ոչ՝ սորա պատճառաւ ազգին մէջ ծա-
ղիկը բոլոր չարեաց և աղէտից պա-
տասխանատուութիւնն ակամայ իւր
վրայ հրաւիրած պիտի լինի , վասնորոյ
մեր անկեղծ ցաւակցութիւնն սլոմէն
կը յայտնենք :

Գարսի սորին կատարումը դիւրացը-
նելու մասին , կառաջարկենք որ ար-

դէն Սոյն աթոռոյն համար ընտրեալ
Մկրտիչ սրբազանը Սոյն աթոռոյն Պատ-
րիարք անուանի , մի միայն եպիսկո-
պոս ձեռնադրելու և միւսօք օրհնելու
իրաւունքէն զրկուելով : Տարակոյս չի
կայ թէ նորին սրբազնութիւնն՝ իւր
կաթողիկոս սոյն երկու իրաւունքէն
մէկը գործադրելու ելնէ , անմիջապէս
աթոռքնէն կը լինի , և ուրիշ մը նո-
րա տեղ կրիկիւր Պատրիարք կընտրե-
լի : Իսկ առ այժմ՝ մէկ ուրիշին Պատ-
րիարք ընտրուելուն հարկ չկայ , բա-
ւական է որ նորին սրբազնութիւնը
յիշեալ երկու իրաւունքէն զրկեալ լի-
նելով՝ Պատրիարք անունը կըրէ միայն
և ըստ այնմ՝ համայն կրիկիւր եկե-
ղեցեաց մէջ՝ Ս. Պատարագի ատեն՝
յիշատակի , նախ ընդհանուր Հայոց
կաթողիկոսը յիշատակուելով : Մկրտիչ
սրբազանին կրիկիւր Պատրիարք մնա-
լուն մէջ՝ երկու գլխաւոր կէտ կայ նըշ-
մարելի . նախ թէ նորին սրբազնու-
թիւնն արդէն տեղացի գոյով՝ կրիկիւր
ժողովուրդեան համակրութիւնն ու ին-
քէն գրաւելու մասնաւոր պատեհու-
թիւնն ունի , երկրորդ թէ՝ նորին սրբ-
ազնութիւնն՝ իւր բանիւրուն և գոր-
ծունեայ՝ կրիկիւր վիճակին բարգա-
ւաճմանն ու վերակենդանութեանը
մասին կրնայ հոգ տանի և գործել :

Նոյնպէս և Աղթամարայ աթոռոյն
համար կառաջարկենք որ , խաչատուր
սրբազանը նոյն աթոռոյ պատրիարք
անուանի , քանի որ յիշեալ սրբազանին
համար խեղցիկ և առաքինի անձ մ'է
կըսուի , (մենք երեսն անգամ տեսած
չունինք) և քանի որ այսչափ ժամանա-
կէ ի վեր նորին սրբազնութեան մէկ
յանձանքը Հաստատուեցաւ և մինչև
յարդ. լուի միջիկ համբերելէն ի զատ
բնաւ մէկ նենգը չտեսնուեցաւ , ուստի
նորին սրբազնութեան այսչափ ժամա-
նակ տարած համբերութիւնն ալ շատ
համարելով՝ զինքն Աղթամարայ պատ-
րիարք անուանելու մասին պէտք չէ
վարանիլ կարծենք , բաւական է որ իւր
պատրիարքութեան միջոցին՝ եթէ եր-
բէք վերոյիշեալ երկու իրաւունքէն մէ-
կը գործադրելու ձեռնարկէ , անմիջա-
պէս իւր աթոռէն միանգամ ընդ միշտ
զրկուի :

Սոյն աթոռոյն իրաւասութեան կըր-
նայ ենթարկել նաեւ կարնոյ կուսա-
կալութեան ներքեւ գտնուած բոլոր
գաւառներն այսինքն վերին Հայաս-
տանը , ինչպէս որ վայելուչ և պատ-
շաճ ալ է , նման կրիկիւր բոլոր վիճա-
կին՝ որ ընդ իրաւասութեամբ Սոյն ա-
թոռոյն կը գտնուի : Սորին որոշմամբ
Կ. Պօլսոյ Պատրիարքարանն ուղղակի
բարձր Հայոց վրայ ունեցած հոգատա-
րութեանն ալ զերծ կը մնայ (եթէ եր-
բէք մինչև յարդ. ունեցած է) ինչպէս
որ համայն կրիկիւր վիճակին վրայ ուղ-
ղակի հոգատարութեան զերծ մնացած
է յարդ. :

Սոյն երկու վիճակաց հոգատարու-
թիւնն ուղղակի երկու աթոռոյ վրայ
բազմող Պատրիարքայ սեպակաւեալով
Կ. Պօլսոյ Պատրիարքարանն՝ իւր կեդ-
րոնական վարչութիւն ազգին , նոյն
ատեն նոյն խնամոց յանձնուած վի-
ճակաց մասին արդիւնք պահանջելու
իրաւունք կուսենայ սոյն Պատրիարք-
ներէն , Կնական է որ յիշեալ Պատ-
րիարքները եթէ չկարողանան կատա-
րել ինչիւր մը տեղական իշխանու-
թեանց միջոցաւ , սոյն ատեն կը դիմեն
ուղղակի Կ. Պօլսոյ Պատրիարքարանին
միջնորդութեանն առ ի կատարումն
յիշեալ խնդրոյն . ըստ որում՝ Կ. Պօլ-
սոյ Պատրիարքարանն այն ժամանակ

լուի հսկողութիւն մը կուսենայ յիշեալ
աթոռոյ վրայ , ինչպէս որ ունի երու-
սագէտայ աթոռոյն վրայ . բայց ի պա-
հանջէ հարկին համարաւորութիւնն ալ
չմոռանք , նոյնպէս և սոյն համա-
րատութեան պարտականութիւնը :

Եթէ սոյն խնդիրը ժամ յառաջ սոյն
հիման վրայ կարգադրելու վրայ չտար-
ուի , միթէ երեք տարի յառաջ գու-
շակածնիս դարձեալ կրկնելու պար-
տաւորութիւն կը մնայ , և թէ տեսա-
նել բայց կրկին խոնարհելու հարկ մը
կզգացուի՝ արդեօք :

Այսու տմենայնիւ ամեն բանին դիւ-
րին ճանքան մտածելն ու երկու շար-
եաց վտարագոյնն ընտրելն է խոհե-
մութիւն և ոչ թէ ջուրը վայրագար
պատէն վեր հանելու ճգնելը :

Այս է մեր և մեզի հետ շատերուն
համոզումը , և այս է մեր առաջին և
վերջին խօսքը , իբր ազգային՝ անկեղ-
ծաբար սոյն առաջարկութիւնն ազգին
ներկայացնելով՝ մեր պարտաւորութիւ-
նը կատարած կը համարինք , եթէ սո-
րին գործադրութեանը ձեռնարկուի ,
լաւ , ապա թէ ոչ արիւն ձեր ի գլուխ
ձերքսելով ետ կը քաշուինք :

Խմբագիր , եթէ սոյն առաջարկութիւ-
նն անկեղծութեան աղբիւրէն հոսեալ
համարիք , Մանգումէից յառաջիկայ
թուոյն մէջ հրատարակելիք կը խնդ-
րենք մեզ չնորհալուութիւններն առ
Ձեզ կանխելով :

Ի դիմաց ազգայնոց սմանց
24 փետր. 1872 Ձեր բաժանորդներէն մին
ի Կ. Պօլսոյ

ԷՆԳԱՐԵՏԷՆ ԹԱՀՐԻՐԱԹ

... Խմբագիր ,

Մինչեւ Հայոց իր աչքերը դաւառաց
վրայ ուղղած է իր արդարային վրայ յու-
սոյ նշոյրները տեսնելու համար . կարծեմք
քիչ ուրախութիւն չիս պատճառել իրեն
այն շարժումները որոնք իր յառաջագիտու-
թեան ակնկալութեանցը կը պատասխանեն :

Գաղափար չայս արդարային զիջել
մը մէջ կը գտնուի որ սխալած չենք ըլլալ
եթէ ըսենք թէ նա յառաջագիտութեան հա-
մար կը շարժի :

Մեր այս կարծեաց ազդեցոյ կրնան հա-
մարուիլ վերջին օրերս քաղաքիս մէջ տեղի
ունեցած այն փոփոխութիւնները , որք Գա-
ղափար չայս զեղեցիկ ապագայ մը կը
խոստանան :

Այս փոփոխութեանց մէջ առաջին և
նշանաւոր տեղն ունի նորակալով Պարզու-
եան միութիւնը , որուն նպատակն է Հա-
յուն ժողովուրդական յառաջագիտութեան
համար թանգարանի , ընկերացարանի և սլ
այսպիսի կարեւոր հաստատութեանց ձեռ-
նարկել , և որուն առաջին հանդէսն տեղի
ունեցաւ յունուար 30 կիրակի օրը քաղա-
քիս Ս. Խորհրդեան վարժարանին մէջ :

Յիշատակութեան արժանի է արդարեւ
այս նշանաւոր օրուան զեղեցիկ հանդէսը :
Վարժարանին սրահին երկու ճակատ-
ները զարդարուած էին Հայոց պատկե-
րով , և թորդումս միութեան կանոնադ-
րով , և սրահին մէջ տեղը կը ծածանէր
մեր վեհ. Սուլթանին օղոտափառ Ատ-
տիւլ Ազիզ կայսեր կենդանաց իւր :

Հանդէսն սկսաւ ժամը ճիշդ 7 ին , ի
ներկայութեան երկու հարկիւն աւելի հան-
գիտականաց , որոց մէջէն հանդէսին փայ-
լը կ'աւելցնէին Յունաց ազգէն ուսումնա-
կան և երեսելի տնտեսայ ներկայութիւնը :

Սրբ. Տ. Պօղոս քահանայ Առաջն հա-
մատու ատենաբանութեամբ մը հանդէսը
բացաւ , որուն յաջորդելին վարժարանի ա-
շակերտաց ներդաշնակաւ որ եղեղը :

Ատենց յաջորդեց Երէջեան Տ. Սամուէլ
Աշոտ Առաջ սարկաւագին աղատութեան
վրայ խօսած աղբու ճառը , որուն յաջոր-
դեց Մեծ. Գեորգ Էփէմիոս Ամէնանի տաճ-
կերէն լեզուա յօրինած ճառը :

Յետ այսորիկ մեծ. Կարապետ Էփէմի
Չէչեան զարկելէն զպատկի ճառ մը
խօսեցաւ , որուն յաջորդեց մեծ. Կարապետ
Էփէմիոս . Յ. Համբարձումի հայրենեաց վրայ
խօսած ճառը :

Իւրաքանչիւր ատենախօսութեան վեր-
ջը ազգային ներդաշնակաւ որ երգեր կեր-
գուէին . որոնք հանդիսականները , մանա-
ւաւոր Յունաց ազգէն ներկայացողները կը
մայրեցնէին :

Ատենցմէ ետքը հանդիսականներն տեղ-
ւոյս Ազգ. Խ. Ժողովոյ անդամք և Յունաց
ազգէն ներկայացող մեծ. անձինք կէս ժա-
մու չափ սիրովոր տեսութիւն ըրին միմ-
եանց հետ և երբայսիրութեան վրայ . ուս-
կից ետքը հանդիսականք զոչ սրտիւ մեկ-
նեցան , և հանդէսը վերջացաւ :

... Խմբագիր , դարմանալին սա է որ
այսպիսի արդարային հանդիսի մը քաղաքիս
բաղնիքիւ պապաւառան ազգայիններէն
բաց ի մէկ զգայուն անձէ մը և ոչ որ չը
համարձակեցաւ ներկայանալու , և այս ալ
թերեւս իրենց կրկին ազգեցութեամբ ,
որոնք անոնց սրտին մէջ ազգայնութիւնը
ցրտացնելու համար ծանր ապաշխարութեան
արժանի և քաւարանի որդի կը համարին
զանոնք , որոնք որ կը համարձակին մեր ազ-
գային եկեղեցին կամ մէկ հանդիսին ներ-
կայանալ :

Նամակ վերջացնել առաջ կուտեմ
Ձեզ նուե թորդումս միութեան ընկեր-
ցարանի բացումը , որ տեղի ունեցաւ այս
երկուշաբթի օրը (փետր. 14) ժամը 8 ին ,
ի ներկայութեան մեծ. անդամաց տեղւոյս
Ազգ. Խառն ժողովոյ , և ընթերցասէր աղ-
ջայնոց :

Յոյս ունիմք որ , միութիւնն հախառակ
ամեն խոչնդոտներու պիտի զարգանայ ու
յառաջագիտի յամենի և ի նախատինս խա-
ւարարաց , և յառաջագիտութեան գոր-
ծարան մը պիտի դառնայ այնպիսի քաղա-
քի մը մէջ՝ որ թէ քաղաքական և թէ աղ-
ջային իշխանութեան կեդրոնն է , և որուն
ուսումնասիրական շարժումները մեծ օգուտ
և ազդեցութիւն կրնան ունենալ չըմակայ
քաղաքաց և զի զապագայ վրայ :

Հաճեցէք , աղապար Տէր , ներկայիս
Ձեր սողող ուսու և աղտոտախօս թերթին մէջ
հրատարակութեան չնորհն ընել :

Որով մնամ խորին ակնածութեամբ
Արք.

1872 փետր. 16 Գաղափար

Էնգարէտէ պուլուսան միլլէթիմիզ
իւզէրինտէ կէօ փուլմէյէ պաշլամը օ-
լան շու տույլու վէ շու զայրէթ զիեա-
տէսլյուէ մէտհէ շաեան պուլուստու-
ղունտան , զայրէթ քէշէրի թէպրիք
իթտիկիմիզէ պէրապէր , եալընը ի-
քի նասիհաթ տալի վիլերիզ , պիլին-
ճիսի ասալ պըգմաեալադ վէ իւշէն-
մէյէթէք , թիւրքիսմըլուտա առէթտէն
պուլուսան շալըշմազըլտան բէք չօգ-
ղիեատէ շալըշմազ կէօղէ ալմալը տըր-
լար , վէ իքիմիսի հէր նէվի կիւնիւք-
լէթէ վէ տիւշմէլիքէթէ հէմ տէ մա-
նէն վէ մատտէթէն էնվայի ֆէտաքեար-
լըլը ինրա իթմէլիքէ հազըր պուլուս-
մալը տըլլար :

Գաթօլիք միլլէթ տաշլարըլըն մէղ-
քիւր զինթէթտէ պուլուսմաթըլարը ի-
չին նէ գատար էսէֆ իտէր իսէք , բու-
լարուան թէշիքի իտէլէր հազըլտա
տալի օլ գատար թէշէքթիւր իպրազ
իտէրիլ :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՄԱՆՈՒՑՈՒՄ

Հրուէր առ դասն եկեղեցական
համագումար ժողովոյ

Ըստ որոշման ազգային Ընդհանուր
Ժողովոյ և Սահմանադրութեան 25րդ.
յօդուածոյն տրամադրութեան համա-
ձայն կրօնական ժողովոյ եռապատիկ
ընտրելեաց ցանկը պատրաստելու հա-
մար Համագումար ժողով պիտի կազ-
մուի ի Պատրիարքարան :

Ուստի կը հրաւիրեմ ի սոյն ժողով ե-
կեղեցականաց յաման դատաւարդու-
թեանն սրբազան եպիսկոպոսներ , քա-
րողիչ վարդապետք , աւագ . քահանայք
և ավտուարիւք , որ բարեհաճին սոյն
պաշտօնական հրաւերին ընդունիլ և տ-
եսնայ պարտաւորանալութեան յառաջիկայ
պահոց չորեքշաբթի օրը գալ ի պատ-

ընտրւած, ուր ժամը վեցին ատենը
սկսուի բացուի :

23 փետրվ. 1872 Մհամ աղօթարար
'ի Պատրիարքնի Հայոց Պատրիարք
Կ. ՊՕԼԻԱ Կոստանդնուպօլսոյ

Այսքերպիտակուպոս Գլաւայ վաճից

SUBJECT

Պուլշարարքն բաթրիյի Անթիմոս
հաղթեթէրինին ինթիսպքնը թաս
տիգ իտէն իրատէյի Շահանէ, իշպու
բէնճէնպիհ կիւնիւ, Օրթաքէյտէ
Պուլշարարքն մուվադդաթ մէճրիսինէ
իրաւ գըրքնմըշ աւր:

— Պատգամ ալի նէ գտինտէ Այնթապ
 աէֆիրի թայեիին օլունան Մ. Պօքէր,
 տիւն սապահ թըրիէսթէ բասթա վա-
 բօրու իլէ Տէրիսաստէթէ վասըլ օլ-
 մուշ տուր :

— Կէշէն ճւղաց կիճէսի, Հասքէօյտէ
Հալըճը օղլու Եագքըն Լորընտա վագք
օյան պիր խանէէէ խըրսըղ կիրիպ, օ-
թուգ առէտ իրիս իւէ, պիւ թագքմ
չալ վէ սալիր էշեա Հալմըշլար տըր :

Մէղքիւր մահէն լէւտէ պէրճի զապ-
թիսէնէր չօգլուդ տօլաշմամադ: Կոս օլ-
տուղու խապէր ալընմըշ տըր:

— Տիւնքի նիւստեմիդէ, հէր նէ
դատար, Բումէլի տէմիր Եօլու իշին
պիր թագաւմ Լօգօմօթիլ արապաւարը
ախզ օլունմուշ տուր տէ, ի պիլտիրիւ-
միշ իտի իտէ տէ, սօնրատան թահգըգ-
օլունտու զունահ նէզարէն, կէէն արա-
պաւար, Լօգօմօթիլ արապաւարը օլ-
մահեպ, իլլա, Ազրա դարուտան Որ-
մաքէոյէ իշէլմէհէ Եմլաուտս օլմաք-
իւզըն կէթիրթ տիրիլիշ թըրամուէ,
արապաւարը իմիշէր :

— Բեաւֆօլէյի հիւրիւմէթէր , մէմուրինին մաալը հազդընտա Պապը ալի կիպի տիւչիւնմէղէր : Մաաչլար խօթանալորտ Թէնգիլ խոթմէքտէ օլտուղու հալտէ , յիէննատա արթըրլմազտա տըր : Ղէ պունուն իլէ պէրապէր , Ալիթիւա հիւրիւմէթի իլին , իւզօնօմիա հազդընտա մալլիւմաթը եօզտըր տա տէնիլէմէղ : Յագաթ , պիլմէմուրա իէէննէպիլէճէք սուրէթտէմաաչ յիլիլմէտիլինտէ , անտէն իլիլըտմէթ պէլլէնիլէմէղ օլտուղունու պիլիլ :

Հէր նէ դառաւ, Ալլթթրիանքն պիտու-
ճէսի աչքզա դաբանմագաւ խէ տէ
հիւրիւմէթ, մէմուրինին կէշնմէսին
իսլահ իյլէմէք իհին պէշ միլիտօն ֆիտօրին
թաիսիս իյլէմիշ ալիւ :

Մէղլաղը մէղալուր իւշ սընըֆա
թագսիմ' օլունմուշ աուր , եանի ,

Պիրինճի, սենեակ 2100 լի տեօր.
տինճիւ սընըֆա դատար զնտան զի.
եատե մաաչ ալանլարըն մաաչը եիւզ
տէ օն արթըրլաճագ :

Ի. քինճի, 1050 տէն 2,100 ֆիօրինէ
դատար մատչ ալանյարբն մատչը, եւ զ
տէ օն պէշ արթըրըւճագ ։
Իւչինճի, 1050 ֆիօրինտէն աշաղը մատչ
ալանյարբն մատչարբ, բայթիթ ախիթ տա
եւ զտէ երրմի պէշ զէ էն ալթիլէրտէ
եւ զտէ երրմի արթըրըւճագ արբ ։

Պիղճէ պիղ էօլլէ գանն իտէրիղ քի
Ալսթրիա հիւ քիւմէթիինն ճեօմէրտ
լիկի, հիւ քիւմէթի սէնյէշինն նէքէս
իյնիտէն զիեատէ ոմոմուն մէնֆաա
թընա խալլըրը արբ: Հիւ քիւմէթի սէ
նիյէ, մաաշլարը թէնզիլ իյլէմէսի իլէ
խազինէին, աղճճէ նէ գաղաղըր օլ
տուղանու պիլմէքտէ, ֆազաթ, հիւ
քիւմէթ իշէրֆինին չարուղ վէնիլաւմէն
տա իէօրիւմէսի ճիհէթի նէ գալպի

տէր օլտուղունու պիլմէմէքտէ տիր :
(Գուրիէ)

